

Az Ernelláék Farkaséknál a tavalyi év legnagyobb filmes sikere a [Saul fia](#) , illetve a [Tiszta szívvel](#)

mellett – arról, hogy

[milyen díjakat nyert a film](#)

, illetve, hogy mekkora volt a sikere,

[írtak eleget mások.](#)

Most inkább arról, hogy miért tud egy minimális költségvetésű, egy lakásban alig néhány nap alatt felvett, négy színész és két gyerek által eljátszott film felkavarni és betalálni, illetve működni.

Mindenekelőtt tisztázzuk azt, hogy manapság a film, a mozi nemcsak annyi, hogy beülünk egy kólával meg egy tasak popcornnal a moziba – már, ha olyan városban élünk, ahol van – és végig nézünk egy számítógépes programokkal, effektusokkal elkészített valamit, ami tele van fizikai konfliktusokkal, halállal, megsemmisüléssel, de nekünk van, akivel vagy akikkel azonosulnunk benne. Nem, a mozi, a filmművészet ennél sokkal, de sokkal többről szól. Aki szerint a Gladiátor vagy a Godzilla jó film volt, nem biztos, hogy ezt tovább kell olvasnia.

A gyökér, ahonnan indult

Volt szerencsém megnézni Budapesten a színházi előadást is – az Ernelláék Farkaséknál ugyanis **Hajdu Szabolcs** rendező azonos című színházi előadásából született. A filmet és a darabot rendező Hajdu alkotótársaival (**Török-Ilyés Orsolya, Szabó**

Domokos, Tankó Erika, Gelányi Imre, Szilágyi Ágota

) saját élményeiből írta a mintegy másfél órás kamaradarabot.

Felénk nem dívik ez a stílus (bár az udvarhelyi színház kísérletezett vele a Brahms és a macskák című előadásban) még, ami röviden arról szól, hogy a színészek és a rendező egy adott témára saját élményeikből írják meg a darabot. Nem feltétlenül dokumentarista színház ez, de valamennyire hasonló, hiszen nagyon is valóságos elemeket tartalmaz egy-egy ilyen előadás.

Magyarországon ennek már van hagyománya, hiszen a Krétakör Színház is gyakran alkalmazta, de nagyjából erről szól **Pintér Béla** szinte minden előadása, illetve a Nézőművészeti is gyakran dolgozik ilyen módszerrel – például A gyáva, a Soha, senkinek, az Ezt rád, vagy legújabban a Testvérest is így született.

Hajdu Szabolcsék is így készítették el a színházi előadást, majd azt adaptálták filmre – az ötletet olyan hamar követte a tett, hogy mire felocsúdtak a munkából, már akkora volt a siker és a felhajtás körülöttük, mint legutóbb a Bibliothèque Pascal filmjük után. Illetve annál is sokkal

nagyobb.

Pedig nem csináltak mást, minthogy a darab szövegét alig megváltoztatva rögzítették a filmet Hajduék albérletében, amely egyébként tényleg albérlet. Recept nincs, de talán az lehetett az egyik oka, amiért ennyire jól sikerült, hogy nem pályáztak és nem vártak támogatást senkitől sem. Ahogy az ihlet jött, gyorsan megcsinálták és nem húzták-nyúzták az időt azzal, hogy várják a pénzt.

Keményebbre fordítva a szót: nem tököltek, megcsinálták punkba', oszt jónapot – és ez a nap tényleg jó lett. Karlovy Varyban nem dobják csak úgy meg az embert a fődíjjal, s mikor már menne ki, nem dobják oda még a legjobb férfi főszereplő díját is. Mert Hajdu Szabolccsal és a filmjével pont ez történt – és nemcsak ott.

„Neked van fájdalomfád?”

Maga a történet a mai magyar valóságot mutatja be. Van egy házaspár, Farkas (Hajdu) és Eszter (Török-Ilyés Orsolya), akik már a negyvenes éveikben járnak, de nem élnek valami jól. Sem együtt, sem másképp – Farkas sokat tépelődik a mindennapokon, mindenben, nem tudja

elfogadni saját magát és környezetét sem.

Azt meg pláne nem, amikor késő este beállít hozzájuk Eszter nővére, Ernella a férjével, Alberttel és gyerekükkel. A szintén egy gyerekes magyar család Skóciában próbált szerencsét, de egy év után hazajöttek. Nem jött össze, amire vártak, vágytak, így most ott dekkolnak Farkaséknál, utóbbi pedig neheztel rájuk. Ki nem találkozott ilyen helyzettel, ki nem hallott ilyenről?

No meg arról, hogy a környezetében mindenki frusztrált, ideges és annyira tele van a hócipője mindennel és mindenkivel, hogy nemhogy nem tud örülni a hivatlan vendégeknek, hanem még titokban utálja is őket. És aztán jönnek az ismerősebbnél ismerősebb helyzetek.

A gyerekek konfliktusa, amikor Farkasék kislánya hozzáver Ernelláék kamaszlányához, a külföldi út sikertelensége miatti rágódás, az anyagi gondok, a párkapcsolati problémák. És sok más, mert ezek a dolgok egymást gerjesztik, lökik oda és vissza, mi pedig csak nézünk, hallgatunk és közben el-elszorul a torkunk.

A szállóigévé vált mondatok egy része a filmből:

Szép vagy. Szépen öregszel.

Szép ez a lakás. Kár, hogy albérlet. Azért nem semmi lehet egy ekkora lakást kifűteni.

Lehet, hogy boldog vagyok, csak általában fogalmam sincs róla.

Jön egy ilyen kis húszéves, apakomplexusos virgács... és kész. Farkasnak most csak ennyi kell.

Minek vagyunk mi még együtt...?

Hozzál már apádnak egy sört, légyszíves!

Jaj, meddig fognak ezek még itt maradni...?

A nagyobb gyerekeknek mindig nehezebb. Olvastam valahol.

Nem mi vagyunk, ez mindig ott motoszkál az ember agyában, amikor nézi, de aztán mégis – ráismerünk a saját kicsinyességünkre, a kicsinek vélt, de valójában nagy rosszaságainkra, a megjátszott, illetve a kimondatlan dolgainkra. Ilyen a féltékenység, illetve a képzelgések, a mások hibáztatása saját bajainkért, illetve az Albertnél megfigyelhető egyszerű tahóság, az Ernella és Eszter között feszülő gyermekkori traumák, Farkas felsőbbrendűség-érzése.

Vagy ilyen a kislány fájdalma is, ami akkor jön elő, amikor a skóciai farmon maradt állatokra gondolsz. Van fájdalom azonban a kis Brúnóban is, hiszen azt kérdezi az apjától, hogy „Neked van fájdalomfád?”.

A Hajdu-film többek között ettől is működik: mondaivalóját, gondolatmeneteit nem tolja az arcodba, nem olyan, mint egy-egy „szájbarágós” film vagy előadás, amiről ordít, hogy meg akar győzni és moralizál – ezáltal pedig egyszerűen le, illetve hülyének néz. Mert te ezt nem értheted valójában, de mi elmagyarázzuk neked.

Az is hatalmas jelenet, amikor a két nő a két férjről, illetve fordítva egymásról beszélnek – ezeket a párbeszédeteket nem Valentin-napra ajánlanám, de azért el lehet gondolkodni ezeken más napokon is, hiszen minden nap nem feltétlenül egyforma. Amit az ember egyik nap kitűnőnek gondol, már szart nem ér, ha alszik rá mondjuk kettőt.

És az a torokszorító zene...

És végezetül a vége. Pontosabban a zene, ami a végén van. Miközben Eszter megterít és a film véget ér, egy nagyon-nagyon fájdalmas dal jön a háttérből, ami végig kíséri a főcímet is.

{youtube}Jkczl1-be1k{/youtube}

Ez **Daniel Johnston** szerzeménye, a *Life in Vain*, akiről [itt lehet bővebben olvasni egy összefoglalót.](#)

Nem egy vidám történet az övé sem, sőt, akárcsak az Ernellák Farkaséknál, de ilyen szempontból is egy húron táncol a két történet. Apropos: mi jut eszedbe [erről a daláról?](#)

Ha túl vagy már az életed delelőjén, néha nem árt magadba nézned, mert te is felelős vagy a sorsodért, nemcsak mások, akiket állandóan hibáztatsz. Mert úgysem tudsz kibújni a felelősség alól, bármennyire is akarod, s az élet nemcsak annyiból áll, hogy lebunkózod az Albert-féléket azért, mert egy évvel ezelőtt járt a szájuk, most meg ott kérik kölcsön a pénzt a te nappalidban. Attól még neked sem jött össze. És igen, pont olyan vagy, vagy lehetsz, mint Ernellák. Vagy Farkasék.